

IGNORAREA DARULUI SFÂNT AL VIEȚII

Planingul familial

Contrar învățaturii Bisericii, astăzi se încearcă planificarea familiei în mod artificial, intervenindu-se în planul lui Dumnezeu. Planificarea familială are în vedere puterea cuplurilor de a-și dirija fecunditatea în mod rațional: controlarea nașterilor, în funcție de starea de sănătate a mamei și de posibilitățile materiale ale familiei¹. Aceasta se face fie folosindu-se metoda contraceptivă a calculului lunar (Ogino-Knaus), fie prin metodele tehnice anticoncepționale; fie în intimitatea fiecărui cuplu, fie în cabinete și clinici specializate în planing familial, ceea ce este nefiresc.

În toate cazurile intenția este vădită, problema care le deosebește fiind cea a mijloacelor. Încercând să se evite fraude asupra naturii se comit fraude împotriva dreptei conștiințe și o rănire a iubirii. „Planingul familial este ultima și cea mai de seamă ofensivă pe care proavortționismul contemporan o îndreaptă contra ființei umane”², remarcă Pr. Prof. Ilie Moldovan.

De aceea, suntem chemați să nu facem planificări artificiale ale familiei, ci să rămânem la planificările naturale ale familiei care sunt rânduite de Dumnezeu. Dacă El are grijă de firul de iarbă care astăzi este, iar mâine se usucă, cu atât mai mult va avea grijă de fiecare ființă umană care poartă pecetea Chipului Său.

Sterilitatea voluntară

În societatea noastră secularizată, viața familială își pierde conotația ei. Soții vor să ducă o viață liniștită, lipsită de griji, căutând să-și satisfacă plăcerile proprii. Pentru atingerea acestor scopuri apelează la mijloacele tehnice ale medicinei, operațiile în acest sens fiind des întâlnite. Sterilitatea se asigură de cele mai multe ori de comun acord între soți, sau tacit. În special este întâlnită sterilitatea la femei.

Morala creștină condamnă sterilitatea sub toate formele ei, văzând în această practică filozofia utilitarismului hedonist elaborată de Jeremy Bentham (1748–1832). Conform filozofiei lui, fericirea omului constă în căutarea plăcerii în special în domeniul sexual³. Nu se mai apreciază omul la adevărata lui valoare, devenind un obiect al experiențelor medicale. Dar nu numai atât, omul se lasă depersonalizat, neîmplinindu-și misiunea sa în această viață.

Există mai multe feluri de sterilitate: sterilitatea nevinovată a celor care prin constituția fizică sunt sterili, nu este provocată de persoanele în cauză. De altfel, aceste persoane depun un mare efort pentru a depăși această stare nefericită. Sterilitatea involuntară este privită de către persoanele afectate ca fiind un handicap, o disfuncție a facultății firești de a procrea. De aceea, ei suferă și o privesc ca pe un obstacol în calea împlinirii și a fericirii devenind și o problemă de natură spirituală. În activitatea sa Sfântul Ioan Gură de Aur a acordat o atenție deosebită nefericirii celor care nu puteau să aibă copii, deoarece, spune el, „în sine și prin natura ei, această neputință este pentru femei pricină de mare suferință”⁴. Suferă mai ales femeile, deoarece de cele mai multe ori, se lovesc de neînțelegerea soților și a celor din jur.

Pe de altă parte există și o sterilitate vinovată, ca rezultat al păcatelor personale, provocată de persoanele în cauză cu scopul de a nu avea rod, de a nu-și împlini vocația și rostul în lume.

Sterilitatea voluntară pune sub semnul întrebării sensul căsătoriei creștine. În aceasta se observă sustragerea de la datoria principală a căsătoriei considerată de morala creștină încălcarea a planului divin, după care de îndată ce soții îndeplinesc actul generator de viață nu au nici un drept să-i stabilească mersul natural. „Orice deviere voluntară de la acest mers firesc al

¹ Paul Evdokimov, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, trad. Gabriela Moldoveanu, Asociația Medicală Creștină Christiana, București, 1994, p. 228.

² Ilie Moldovan, *Darul Sfânt al vieții și combaterea păcatelor împotriva acestuia, aspecte ale nașterii de prunci în lumina Moralei Creștine - Ortodoxe*, Edit. Institut. Biblic, București, 1997 p. 67.

³ Pr. Claudiu Dumea, *Omul între „a fi” sau „a nu fi”*, Edit. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 1998, p. 26.

⁴ Sfântul Ioan Gură de Aur, *La Ana*, I,4, apud Jean-Claude Larchet, *Etica Procreației în învățătura Sfinților Părinți*, trad. de Marinela Bojin, Edit. Sophia, București, 2003, p. 31.

colaborării cu puterea creatoare de care se leagă nașterea de prunci, este un atentat la planul Creatorului și o trădare a angajamentelor luate de om”⁵.

În cazuri de boală, când organele trupești care servesc la transmiterea vieții pun în primejdie viața individului, morala creștină permite recurgerea la operație, chiar dacă ea are drept urmare involuntară incapacitatea de a naște copii⁶. În urma sterilizării multe femei au de suferit îmbolnăvindându-se de boli grave, care în cele din urmă le grăbesc moartea, nu doar trupească, dar și cea sufletească, sfârșind viața în chinuri.

De aceea, Biserica, prin activitatea socială, are datoria de a le trezi din amorțeală pe mamele creștine care apelează la aceste metode arătându-le pericolul ce vine ca rezultat al faptei lor urâte săvârșite în fața lui Dumnezeu.

Contracepția

Pe lângă sterilitatea voluntară, se practică și o serie de metode contraceptive. Mecanismul contraceptiv poate funcționa în două feluri: fie prin interpunerea unei bariere mecanice (prezervativ, diafragmă) sau chimice (spermicide), care distrug spermatozoizii sau îi împiedică să vină în contact cu ovulul, fie prin alterarea corpului bărbatului sau femeii, astfel încât după un act sexual să nu poată urma conceperea⁷, (contracepția hormonală).

Contracepția, sub orice formă, reprezintă mijlocul prin care, prin metode fizice sau chimice, se împiedică concepția, adică momentul inițial al existenței ființei umane.

Pe lângă contraceptive propriu-zise mai există o serie de alte mijloace tehnice care acționează asupra dezvoltării sarcinii. E vorba de tehnicile avortive prin care se întrerupe sarcina până în săptămâna a 24-a.

Pentru a goli efectul lor de încărcătura morală, evitând să arate că de fapt ele sunt tehnici avortive, sunt numite tehnici interceptive. Acestea interceptează și distrug embrionul înainte de nidare. Printre acestea amintim: dispozitivele intrauterine (steriletul sau IUD), pilula de a doua zi și progestinele⁸. Tehnicile care elimină embrionul după nidare sunt numite contragestive. În această categorie intră vaccinul anti-HGC (anti-gonadotrofinăcorionică), pilula RU486 și prostaglandinele⁹.

Dar, toate aceste tehnici au numeroase efecte negative pentru sănătate.

Astfel, spermicidele pot provoca iritații și infecții, iar în cazul în care a avut loc fecundarea, au efect avortiv.

Steriletul, pe care îl folosesc astăzi peste 80 de milioane de femei (74 de milioane numai în China) provoacă numeroase crampe dureroase, contracții uterine în încercarea de a respinge corpul străin, infecții pelviene. Uneori poate perfora uterul provocând hemoragie internă și peritonită. De asemenea, poate conduce la sterilitate datorită obstrucției tubare. Riscul sarcinii extrauterine este de 10 ori mai mare decât la femeile care nu au sterilet.

Pilula anticoncepțională pe bază de hormoni provoacă tensiune a sânilor, greață, cefalee, amețeli, acnee, frigiditate, sângerări uterine, obezitate, hiperlipemie, stări depresive, oboseală, accidente tromboembolice. Diferitele forme de cancer hormodependent își au cauza în folosirea acestei pilule. Astfel, poate apărea cancerul mamar, cancerul uterin și al colului uterin. De asemenea, mai pot apărea dereglări de natură psihică, dezordini de hipercoagulare cu troboflebite, tromboze venoase profunde, embolie pulmonară, tromboză cerebrală. Dintre accidentele cardio-vasculare provocate de pilulă menționăm: infarctul, hipertensiunea, ateroscleroza, afecțiunile coronariene, în special la fumătoare și la femeile care au trecut de 40 de ani¹⁰.

⁵ Pr. prof. dr. Ilie Moldovan, *Op. cit.*, p. 35.

⁶ *Ibidem*, p. 34.

⁷ Pr. Claudiu Dumea, *Op. cit.*, p.112.

⁸ Larisa Ciochină, Constantin Iftime, *O viziune asupra vieții*, Edit. PROvita Media, București, 2003, pp. 60-63.

⁹ Pr. Claudiu Dumea, *Op. cit.*, p.112.

¹⁰ Un studiu efectuat în Anglia în 1977-1981 pe 200.000 de femei arată că la cele care folosesc pilule procentajul deceselor cauzate de afecțiuni cardiace și vaso-cerebrale este cu 40% mai ridicat decât la femeile care nu folosesc. Riscul hemoragiei cerebrale este de 6,5 ori mai mare, iar la femeile care fumează este de 22 de ori mai mare decât la femeile care nu folosesc pilule.

De asemenea, folosirea pilulei conduce la sterilitate¹¹.

Între alte riscuri la care se expun femeile prin folosirea pilulei amintim: blocajul permanent al funcției hipotalamice, încetarea creșterii la persoanele care încă sunt în creștere, accidente respiratorii, sarcini extrauterine, nașteri premature, tumori benigne, etc. Unii specialiști consideră că, deoarece pilula slăbește considerabil sistemul imunitar, poate fi considerată responsabilă și de răspândirea bolii SIDA¹².

Dar, efectul cel mai nociv al pilulei este cel avortiv. Ea nu are drept consecință doar inhibarea ovulației, ci, în cazul în care a avut loc fecundarea, inhibă implantarea ovulului fecundat în uter. Această realitate a fost evidențiată de către foarte mulți specialiști, iar în 1985, la Congresul National Abortion Federation din Boston s-a precizat: Nu vă înșelați! Pilula și steriletul sunt avortive!¹³

În 1997, într-un raport al Consiliului Pontifical pentru Pastorală Familiei, se atrage atenția asupra faptului că „nu a existat niciodată în trecut un drog atât de puternic, posedând atâtea proprietăți necunoscute, care să fi fost administrat unor persoane atât de sănătoase, fără motive medicale (cum este pilula). Niciodată în trecut, odată descoperite un număr atât de mare de efecte secundare și în același timp atât de serioase, un drog nu a fost astfel pus în vânzare cum sunt contraceptivele orale. Niciodată în trecut n-a adus vreun drog atâția bani industriei farmaceutice câți aduce pilula”¹⁴.

Pe lângă pilula hormonală mai prezintă riscuri serioase și vaccinurile avortive, ca și pilula RU486, ale cărei riscuri sunt mai mari decât ale avortului chirurgical.

Din păcate, aceste practici sunt susținute și încurajate atât de Ministerul Sănătății, cât și de agențiile internaționale, ca UNFPA, USAIDS, dar în special prin acei medici care, în loc să încurajeze nașterile, încurajează, chiar determină, folosirea acestor produse de către tinerele mame.

În concluzie, putem spune că prin folosirea tehnicilor contraceptive s-a ajuns la o săvârșire continuă a crimei de către femeile care le folosesc, familia fiind trunchiată de orizontul hedonist (egoism în pereche, în care cei doi se desfată unul cu celălalt). N-au făcut marile războaie ce fac azi conștient cele care folosesc pilulele contraceptive. De aceea, morala creștină le condamnă vehement și subliniază riscurile pe care acestea le prezintă atât la nivel fizic, cât și spiritual.

Eludând legea căsătoriei care are ca țintă transmiterea vieții se dovedește că nimic nu e mai păcătos decât plăcerea schimbată în scop și despărțită de rosturile ei de stimulent și recompensă. Cei care au fost chemați să procreeze refuză acest lucru. Această practică de contracepție este cunoscută din vechime, dar ea sporește după liberalizarea avortului în 1917 în Rusia. Atunci apare în lume așa-zisul drept al mamei de a dispune de viața copilului ei, drept pe care mama nu-l avusese niciodată până atunci¹⁵.

Fertilizarea artificială

Biotehnologiile de ultimă generație, specifice ingineriei genetice, transformă actul de precreare într-unul de fabricare. Cucerit de înclinațiile sale egocentriste, omul vrea să-și fabrice copii la comandă, după propriile rețete. În aceste condiții, un copil apare pe lume după un program stabilit. Aceste acte atentează la demnitatea persoanei umane, făcând ca nașterea să nu mai constituie un eveniment¹⁶.

De asemenea, pericolul de infecții pelviene este de 7 ori mai mare (**Ibidem**, p. 119).

¹¹ În S.U.A. cca. un milion de femei au devenit sterile din cauza pilulei, iar numărul lor crește cu aprox. 100.000 pe an (**Ibidem**, p. 120).

¹² O statistică a Organizației Mondiale a Sănătății din decembrie 2004 arată că la data respectivă erau 39,4 milioane de persoane infectate cu HIV, dintre care 37,2 milioane adulți, 17,6 milioane femei, 2,2 milioane copii; numărul celor care se infectaseră în 2004 se ridica la 4,9 milioane, dintre care 4,3 milioane adulți, 640.000 copii, iar decesele cauzate de această maladie se ridicau la 3,1 milioane, dintre care 2,6 milioane adulți și 510.000 copii (**ONUSIDA, Situación de la epidemia de SIDA: 2004**, p. 1).

¹³ **Pr. Claudiu Dumea, Op. cit.**, p. 120.

¹⁴ **Ibidem**, p. 121.

¹⁵ **Ibidem**, p. 40.

¹⁶ **Ibidem**, p. 73.

În urma descoperirilor făcute, doi englezi, Edwards și Stepstoe de la Universitatea din Cambridge, în anul 1969 au reușit să fecundeze în eprubetă 18 ovocite. Prin utilizarea acestei tehnici s-a născut primul copil, Luiza Brown, în 1978, la 23 iulie. Astfel, omul a devenit capabil să-și domine propria viață, să-și controleze propria concepere. Tehnica se numește **FIVET** – fecundare în vitro și transfer sau **FIV-TE** – fertilizare în vitro și transfer de embrioni. În ultima vreme s-a înmulțit numărul copiilor care sunt concepuți în afara sânelui matern. În 1981 erau o jumătate de milion de copii născuți prin inseminare artificială¹⁷.

Înseminarea poate fi artificială analogă, cu sperma partenerului în cadrul cuplului, sau artificială eterologă, în care numele donatorului de spermă este necunoscut sau ținut secret.

Prin această metodă pot fi implantați embrioni străini fecundați artificial în uterul femeilor care să poarte sarcina sau al femeilor sterile. Noua tehnică permite păstrarea embrionilor în azot la temperatura de -180°C mai mulți ani (până la 10). Se depun chiar eforturi pentru a se obține temperatura de -273°C Celsius, adică zero absolut, prin care s-ar anula orice mișcare a celulelor embrionului și practic s-ar anula timpul. Embrionii ar putea să rămână congelați veșnic, un timp nedefinit¹⁸.

Din păcate, însă nu s-a ajuns la ce s-a dorit, deci după o anumită perioadă embrionii sunt distruși. Legislația engleză prevede 10 ani și cea franceză 5 ani, după care embrionii sunt distruși sau utilizați în alte scopuri. Ei sunt comercializați, sunt folosiți pentru experiențe, pentru produse farmaceutice sau cosmetice¹⁹.

Prin folosirea acestei tehnici copilul poate să nu-și cunoască proprii părinți sau să aibă mai mulți părinți. De asemenea, se studiază posibilitatea purtării sarcinii și de către bărbați. S-a ajuns și mai departe, încercându-se implantarea unui embrion uman în uterul unui animal. De asemenea, se încearcă obținerea unei subspecii umane, adică o rasă umană inferioară care să fie folosită la muncile degradante pe care le făceau odinioară sclavii, sau să fie folosiți ca rezervă de organe pentru transplant²⁰.

Prin **ectogeneză** – **ectos** - în afară și **genesis** – naștere – se încearcă producerea unui uter sintetic, artificial, un fel de incubator uman, în care să se poată dezvolta complet copilul, făcând inutil uterul uman.

Toate acestea nu sunt decât deviații de la o gândire sănătoasă în legătură cu sacralitatea vieții.

La fecundarea artificială se recurge în mai multe situații.

Astfel, se apelează la această tehnică în cazul infertilității unuia dintre soți, în cazul în care unul dintre ei suferă de o boală transmisibilă. Dar, fecundarea artificială mai poate fi solicitată și de către femeile singure, necăsătorite. În acest caz se pune problema drepturilor copilului care se va naște, de altfel, într-o situație similară unui copil abandonat. De asemenea, mai solicită fecundarea artificială femeile cu un comportament sexual deviat (lesbiene), știut fiind faptul că astăzi cuplurile de lesbiene militează tot mai mult pentru dreptul de a se căsători, de a crește copiii²¹. Acestea vor să aibă proprii lor copii prin fertilizarea unui ovul feminin de către ovulul altei femei. Procedura a fost realizată încă din 1977 cu ovulele unor șoareci²².

Fertilizarea în vitro cu transfer de embrioni (FIV-TE) a fost concepută inițial pentru a facilita zămisirea în cazul femeilor cu disfuncții ale trompei uterine. Ea s-a dovedit eficace și în cazurile de infertilitate inexplicabilă la soție și infertilitate la bărbat.

Pentru a se realiza FIV-TE se parcurg mai multe etape. La începutul ciclului, ovarele femeii sunt hiperstimulate prin injectarea de gonadotropină pe o perioadă de aprox. 10 zile. În loc să elibereze obișnuitul ovul în timpul ciclului ei lunar, femeia va elibera mai multe. Aceste

¹⁷ **Ibidem**, p. 69.

¹⁸ **Ibidem**, p. 72.

¹⁹ **Ibidem**, p. 73.

²⁰ **Ibidem**, p. 71.

²¹ **Dr. George Stan, Teologie și Bioetică**, Edit. Biserica Ortodoxă, Alexandria, 2001, pp. 29 – 30.

²² **Pr. prof. dr. John Breck, Darul sacru al vieții**, trad. și cuv. înainte de P.S. Dr. Irineu Pop Bistrițeanu, Edit. Patmos, Cluj-Napoca, 2001, p. 231.

ovule pot fi recuperate prin laparoscopie (cu anestezie generală) sau prin aspirare transvaginală, cu ajutorul ultrasunetelor. Dintr-o mostră de spermă se separă spermatozoizii de lichidul seminal, pentru a fi apoi incubati și tratați pentru a spori șansele de fertilizare. Aprox. 100.000 de spermatozoizi sunt amestecați cu ovulele într-un vas de sticlă și se păstrează la temperatura de 37°C. După 24 de ore, dacă fertilizarea s-a produs, se alege de regulă zigoții cei mai viabili pentru transfer (TE), iar restul sunt înghețați. Cei destinați implantării sunt păstrați încă 24 de ore până ajung la stadiul 4-8 al diferențierii celulare. Femeii i se administrează estrogen și progesteron pentru a asigura succesul implantării. După 48 de ore, embrionii pregătiți sunt transferați în cavitatea uterină printr-un cateter (sondă) introdus în cervix. De obicei, sunt transferați trei embrioni, iar unul sau doi se prind de endometru într-o săptămână după fertilizare. Un test al sarcinii făcut după două săptămâni arată dacă procedura a reușit. Rata succesului este în jur de 18%. Embrionii rămași pot fi înghețați pentru o utilizare ulterioară (crioprezervare) prin deshidratare și păstrare în nitrogen lichid la -196°C²³. Costul mediu al unei astfel de intervenții este de 6.000 – 10.000 de dolari S.U.A.

Alte tehnici de fertilizare artificială mai sunt: TIFG (transfer intrafalopian de gameți), TIFZ (transfer intrafalopian de zigot), IICS (injectare intracitoplasmatică de spermatozoid) (injectarea unui singur spermatozoid în ovul), IAD (inseminare artificială cu sperma unui donator).

O altă problemă care a apărut în ultimul deceniu al secolului al XX-lea este cea a mamelor surogat (MS), mamelor substitutive, mamelor prin procură sau uterelor închiriate. Aceste mame, gratuit sau contra-cost, prin intermediul unor agenții specializate în acest domeniu, își oferă uterul spre a primi embrioni străini fecundați artificial și a purta sarcina până la capăt²⁴. În S.U.A., prima mamă surogat a fiicei sale a fost Arlette Schweitzer (42 de ani). În 21 octombrie 1991, ea a născut prin cezariană proprii nepoți, un băiat și o fată²⁵.

În situația în care se apelează la mame surogat, există posibilitatea ca un copil să aibă trei mame: mama care a donat ovulul, mama care a oferit uterul și a purtat sarcina și mama proprietară de drept, care a voit să obțină în felul acesta un copil. De asemenea, un copil poate să aibă doi tați, și dacă numărăm și bunicii, un copil ar putea avea 10 bunici și bunice. Pe această cale se pot realiza combinații și legături de rudenie dintre cele mai ciudate: copiii se pot trezi frați și surori cu proprii lor părinți și bunici sau părinți ai propriilor lor frați și surori²⁶. Astfel, ceea ce odinioară circula în basme, în povești, dar având un caracter negativ, a devenit realitate, tot mai mediatizat, și, în multe cercuri, cu încărcătură pozitivă²⁷. Aceasta este încă o dovadă a secularizării, a desacralizării vieții, a principiului inversării valorilor.

De aceea, Biserica combate înmulțirea neamului omenesc pe aceste căi din două motive: mai întâi, pentru că luptă împotriva vieții copilului prin propagarea și legalizarea avortului și a anticoncepționalelor, excluzându-se lucrarea lui Dumnezeu din creație; în al doilea rând se elimină orice morală din acest domeniu. Tehnica medicală înlocuiește etica. Ea hotărăște cine este persoană și cine nu este persoană, câte trebuie să se nască și câte trebuie să moară, tratând embrionul, fătul, copilul ca pe o grămadă de celule, parte a corpului mamei sau a societății care poate dispune de ea după bunul plac²⁸.

Biserica condamnă această metodă și pentru că desparte actul procreării de actul unirii conjugale, ori Dumnezeu a spus creșteți și vă înmulțiți primilor oameni, iar femeia se va mântui prin nașterea de prunci. Pe de altă parte, numeroși ginecologi, psihologi, și psihanalisti atrag atenția asupra pericolului dezechilibrului psihic al cuplului atunci când patul nupțial este transformat în laborator biologic²⁹. Încălcând drepturile copilului, care trebuie să fie rodul iubirii

²³ *Ibidem*, p. 228.

²⁴ **Pr. Claudiu Dumea**, *Op. cit.*, p. 69.

²⁵ *New York Times*, 13 oct. 1991, *apud pr. prof. dr. John Breck*, *Op. cit.*, p. 233.

²⁶ **Pr. Claudiu Dumea**, *Op. cit.*, p. 69 – 70.

²⁷ În povestea lui Nastratin Hogeia, pe care mulți am citit-o la vârsta copilăriei, apare la un moment dat un refren, cu care o tânără mamă își adoarme copilul: „Nani, nani, puiul mamei, / Tată tău, tată și mie, / Eu soră ție, Eu lui soție.”

²⁸ **Pr. prof. dr. Ilie Moldovan**, *Op. cit.*, p. 43.

²⁹ **Pr. Claudiu Dumea**, *Op. cit.*, p. 76.

părinților și care are dreptul de a fi respectat ca persoană, omul a coborât la nivelul animalului ceea ce este contrar moralei și demnității ființei zidite după chipul lui Dumnezeu.

Biserica condamnă distrugerea sau folosirea în diferite scopuri a embrionilor umani produși artificial, pentru că prin aceasta se distrug noi vieți umane. Este imoral să produci embrioni pe care să-i folosești în diferite scopuri ca material experimental. Este condamnat ca și avortul pentru că lezează demnitatea ființei umane care are dreptul la același respect ca și un copil născut.

Embrionul este ființă vie nedezvoltată care, prin dezvoltare, devine organism uman. Deci, trebuie să se stabilească statutul juridic al embrionului și să i se acorde protecție garantându-i-se drepturile acelor persoane care nu se pot apăra singure³⁰.

Clonarea

Cea mai uimitoare și mai tulburătoare dintre toate manipulările genetice este clonarea. Clonarea este tehnica de producere asexuată de celule și organisme, obținându-se celule și organisme identice.

Etimologic, clonare vine de la grecescul κλόv, care înseamnă germen, vlăstar. Aceasta presupune posibilitatea duplicării materialului genetic al unei structuri moleculare, cu obținerea a două individualități biologice identice genetic³¹. La acest rezultat se poate ajunge pe două căi: "clonarea sau separarea celor două celule blastomere ale unui ou fecundat"³² și transferarea în ovulul denucleat al unui nucleu luat dintr-o celulă a altui individ (în afară de celula sexuală).

Prin anii 1950 s-a realizat clonarea la broască, în 1980 la mamifere, iar în 1997 revista NATURE lansează vestea că s-a născut prin clonare mieluța DOLLY, metodă care experimentată pe animale își demonstrează valabilitatea.

Clonarea a fost considerată imposibilă până în iulie 1996, când dr. Jan Wilmut de la Roslin Institute din Roslin, Scoția, a reuși clonarea unei oi, primul mamifer clonat din istorie. El a comunicat rezultatele experimentelor sale pe 23 februarie 1997, arătând și rezultatul clonării: oaia Dolly, atunci în vârstă de șapte luni³³. Era primul animal clonat prin utilizarea ADN-ului unui adult din specia respectivă, adică al unei oi adulte. S-a formulat atunci ideea că această tehnică este perfect utilizabilă și pentru alte animale domestice, și chiar pentru oameni.

Este binecunoscut faptul că aproape toate celulele unui corp animal sau uman conțin tot materialul genetic al organismului respectiv, în cadrul ADN-ului, fapt ce a dus cu gândul la posibilitatea utilizării unei celule oarecare pentru a crea o clonă. De fapt, celulele nu sunt toate la fel, ci sunt diferențiate. Ele conțin materialul genetic fiecare în parte, dar au și anumite limitări, fiind programate biochimic să îndeplinească funcții limitate. Celelalte funcții rămân neactivate. Majoritatea cercetătorilor consideră că aceste celule specializate nu pot fi folosite pentru clonare. În cazul lui Dolly a fost folosită o celulă din țesutul mamar al unei oi mature, de șase ani, al cărei ADN era în stare latentă. Aceasta a fost pusă în contact cu o celulă ovul denucleat. Prin puls electric cele două au fuzionat. Din 227 de fuzionări, doar 29 au început să se dividă, fiind implantate în oi. Dintre acestea, una singură a reușit până la capăt³⁴.

Vestea nașterii lui Dolly a produs consternare și groază în toată lumea, iar reacțiile au fost vehemente. Președintele Clinton a cerut încetarea experimentelor în vederea clonării omului și a suspendat subvențiile de la Stat. De asemenea, au luat poziție J. Chirac, Comitetele Naționale de Etică, Consiliul European, Organizația Mondială a Sănătății, etc.³⁵. Parlamentul European aprecia că "clonarea ființelor umane, nu poate fi absolut deloc justificată și tolerată de societate, întrucât ea reprezintă o gravă violare a drepturilor fundamentale ale omului, este contrară

³⁰ **Ibidem**, p. 83.

³¹ **Părintele Juvenalie**, *Teroriștii uterului. Terorism științific și etica începuturilor vieții. Eseu de bioetică a gestației*, Edit. Anastasia, București, 2002, p. 222.

³² Metoda a fost pusă la punct de către S. M. Willadsen.

³³ **Răzvan Ionescu**, *Reproducerea umană și noile tehnologii. Clonarea*, în *Areopag info*, p.21.

³⁴ **Ibidem**

³⁵ **Pr. Claudiu Dumea**, *Op. cit.*, p. 92.

principiului egalității dintre ființele umane fiindcă permite o selecție eugenistă și rasistă a speciei umane, lezează demnitatea ființei umane”³⁶.

Contrar acestor opinii tranșante, membrii unei secte religioase, în nebunia lor, vor, nici mai mult, nici mai puțin, să fie clonat Mântuitorul. Utilizându-se urmele de sânge de pe giulgiul de la Torino, membrii sectei cer ca Mântuitorul să fie clonat în milioane de exemplare, pentru ca fiecare familie care-L dorește, să-l poată avea. „Ți-ajunge cât ai comunicat cu Dumnezeu prin intermediul preotului tău! Dacă ai o întrebare pentru Dumnezeu, poți să suni, pur și simplu acasă, și să I-o adresezi. Imaginați-vă numai o lume cu câte un Iisus în fiecare familie. Acesta este paradisul!”³⁷. Acești oameni trec cu vederea faptul că nu prin telefon se comunică cu Dumnezeu, ci prin rugăciune, care este însuși mijlocul de a comunica cu El, este modalitatea fundamentală de comuniune divino-umană.

De asemenea, nu se ține cont de faptul că prin clonare se pot obține ființe identice doar fizic, nu și moral sau intelectual. Acestea țin de influențele de mediu, de educație, de experiențele personale, de întregul proces al dezvoltării spirituale, care presupune o lucrare teandrică, divino-umană.

În dorința nestăvilită a omului de a-I lua locul lui Dumnezeu pe pământ, un cercetător american, dr. Richard Seed, declara în 1998: „nu consider a exista vreo importanță morală reală. Suntem gata să devenim una cu Dumnezeu. Suntem pe cale să avem aproape tot atâta cunoaștere și putere cât are Dumnezeu. Clonarea ... este primul pas serios în a deveni una cu Dumnezeu. O filosofie foarte simplă”³⁸. Aceasta este o atitudine, în primul rând, luciferică, periculoasă și iresponsabilă.

Acești cercetători vor reuși probabil să cloneze ființe umane, dar nu știm dacă nu cumva nu vor fi decât niște animale superioare, având doar un suflet vegetativ. Oricât s-ar strădui, sufletul, care este o substanță extrem de simplă, vie, nemuritoare, de origine divină, nu-l vor putea clona niciodată. Acești oameni pe care vor reuși să-i cloneze nu vor putea niciodată stabili o relație de comuniune cu Dumnezeu și cu semenii. Comuniunea nu este de ordin intelectual, de aceea sensul vieții unor astfel de oameni este de fapt un non-sens. Ei nu sunt creați pentru veșnicie, pentru un scop atât de nobil, ci pentru acest timp limitat, pe care nu-l vor putea depăși.

De aceea, Biserica este împotriva clonării sub toate formele, întrucât duce la distrugerea familiei, dar și la dispariția drepturilor de rudenie, de consangvinitate.

Așadar, în clonare se vede expresia absolută a egoismului și narcisismului. În spatele clonării se ascunde tendința luciferică a omului de a fi ca Dumnezeu, de a-i sustrage lui Dumnezeu prerogativele, de a-și afirma autonomia totală față de Dumnezeu. Omul consideră că poate deveni stăpânul vieții creând ființe umane sau autocreându-se într-un alt mod decât o face Dumnezeu. Se consideră nemuritor și veșnic perpetuându-și propria ființă în clone somatic identice pe care le creează³⁹.

Biserica a condamnat cu zece ani înainte de a veni pe lume Dolly clonarea în documentul **Domini Vitae**. Clonarea nu este procreare, ci o reproducere la nivel genetic. Tentativele sau ipotezele făcute pentru a obține ființe umane fără nici o legătură de sexualitate trebuie considerate ca fiind contrare moralei creștine, deoarece se împotrivesc demnității, atât a procreării umane, cât și a vieții conjugale.

Parlamentul României a votat în 1998 o lege prin care a interzis clonarea în țara noastră⁴⁰.

Din cele spuse vedem că lumea prin voința alterată a omului poate să piardă sensul existenței. De aceea Biserica ne învață să împlinim menirea noastră pe pământ prin împlinirea obligațiilor sociale, familiale, morale și religioase, cu conștiința că toate le facem pentru Dumnezeu.

³⁶ **Ibidem**, p. 93.

³⁷ **Oana Grancea**, *Ce este clonarea*, Edit. Teora, București, 1999, p. 50.

³⁸ Răzvan Ionescu, *Reproducerea umană și noile tehnologii. Clonarea*, în *Areopag info*, p.20.

³⁹ **Pr. Claudiu Dumea**, *Op. cit.*, p. 98.

⁴⁰ **Ibidem**, p. 99.

Avortul

Una din cele mai vechi practici folosite împotriva vieții umane este practica reprimării vieții prin avort. Avort derivă din latinescul *aborior*, termen *opus* lui *orior* – a naște, însemnând a muri sau a dispărea prematur.

Prin avort se exprimă și ideea morții premature care poate interveni în mod involuntar. El este un avort neprevăzut și nu poate fi decât o întâmplare profund regretabilă. De vreme ce nu privește voința liberă a cuiva în săvârșirea lui, se înțelege că nu poate fi vorba de responsabilitate⁴¹.

Dar nu acest fel de avort este îngrijorător în societatea noastră, ci avortul provocat conștient, voit și liber practicat la scară largă prin diferite mijloace: provocări mecanice, administrări de substanțe avortive, intervenții chirurgicale. Acest fel de avort este condamnabil deoarece se încalcă porunca divină să nu ucizi, dar și pentru că suprimă violent viața unei ființe nevinovate, lipsită de apărare.

Biserica a condamnat avortul deoarece, pe lângă faptul că prin el se încalcă porunca divină să nu ucizi, numărul îngrozitor de avorturi va duce la dispariția vieții umane de pe planeta noastră. O statistică din 1994 înregistrează 40 milioane de avorturi declarate pe an în lume. Pe primul loc se situează **România** cu 172,4 avorturi la mia de femei între 15-44 ani, urmată de **Rusia** cu 119,6, **China** cu 37,5 **Statele Unite** cu 26,4 pe ultimul loc fiind Polonia cu doar 3,6⁴².

S-a dovedit că din momentul fecundării are loc conceperea unei ființe umane care se dezvoltă treptat până la naștere în pântecul mamei, deci, orice încercare de oprire a sarcinii prin diferite metode este o încălcare a poruncii divine de transmitere a vieții. Orice atentat asupra fătului, odată conceput, este atentat împotriva unui om întreg format din suflet și trup. Din aceasta se vede egoismul, lipsa de dragoste și atacul adus ființei umane.

Astăzi în lume se apelează la o gamă extrem de largă de procedee avortive, unele mai inumane decât altele.

Astfel, sunt mijloace avortive chimice, fizice și mecanice.

Între mijloacele chimice amintim intoxicațiile acute voluntare cu medicamente (chinina, yohimbina, citostatice), aplicarea locală de sublimat, permanganat de potasiu, soluții de săpun, decocturi de plante, preparate medicamentoase de tip prostaglandinic (PgE2). Substanțele care se administrează local pot dezvolta fenomene de necroză locală sau embolii gazoase. De asemenea, aceste metode avortive pot conduce la șoc septic sau toxico-septic, determinat de bacterii gram negative cu punct de plecare utero-vaginal⁴³, care pot conduce la deces.

Mijloacele avortive fizice sunt mai puțin folosite și constau în masaj, efort fizic, vibrații mecanice, convulsii.

Mijloace mecanice sunt cele chirurgicale. Acestea sunt de trei tipuri: **D&C**, adică dilatare și chiuretare. Metoda este folosită în prima perioadă a sarcinii și constă în golirea uterului de conținut (inclusiv copilul) prin răzuire sau aspirare. A doua tehnică de avort chirurgical este **D&E**, adică dilatare și evacuare. Înainte de a fi scos din uter, copilul este sfâșiat cu un forceps (clește specializat). A treia, dar cea mai inumană, chiar barbară, este metoda **D&X**, adică dilatare și extracție. Aceasta mai este numită și naștere parțială, deoarece se folosește în cazul sarcinii avansate (peste 24 de săptămâni)⁴⁴. În cazul acestei tehnici, cea mai mare parte din trupul copilului este scoasă, dar se lasă o parte a capului în canalul nașterii. Apoi se introduc foarfece în partea posterioară a craniului pentru a se crea o deschidere și se aspiră creierul printr-un furtun. Astfel, craniul va ceda mult mai ușor, facilitând finalizarea extracției. S-a constatat că orice copil supus acestui tratament este viu până în momentul în care foarfecele îi străpunge creierul.

⁴¹ **Ilie Moldovan**, *Op. cit.*, p. 44.

⁴² 40,8% din populația lumii trăiește în țări în care avortul este permis, în 33,2% avortul este acceptat din motive socio-economice, iar restul se pronunță pentru avort numai în cazul salvării vieții mamei (**Larisa Ciocină**, **Constantin Iftime**, *Op. cit.*, p. 33-34). Amploarea avorturilor în România a crescut odată cu revoluția din 1989, când a fost legalizat, după ce fusese interzis încă din 1966 (**Ibidem**, p. 35).

⁴³ **Vladimir Beliş**, *Medicina legală în practica juridică*, Edit. Juridică, București, 2002, pp. 270-271.

⁴⁴ **Pr. prof. dr. John Breck**, *Op. cit.*, p. 198.

Această tehnică avortivă este folosită în S.U.A., deoarece statele europene interzic avortul după 10 (în Franța), maxim 18 (Suedia) săptămâni. De aceea, în anii '60, în S.U.A. circula un dicton care spunea că "avorturile violente sunt tot atât de americane precum este plăcinta cu mere"⁴⁵.

O altă tehnică folosită în mod frecvent este tehnica otrăvirii cu sare. Un ac conținând o puternică soluție sărată este introdus în abdomenul mamei, astfel încât copilul să inhaleze și să înghită sarea. În decurs de o oră, copilul moare prin otrăvire, iar corpul său este ars și zbârcit de soluția concentrată⁴⁶.

Pe lângă aceste tehnici recunoscute oficial și care se realizează în medii specializate (clinici, spitale, etc.), mai există o gamă foarte variată de procedee empirice, care se realizează la domiciliu, periclitanând și mai mult sănătatea mamei.

Astfel, din așa-zisa dorință de a salva viața mamei (atunci când avortul are un astfel de pretext), seucid concomitent două ființe: una matură (mama), dar iresponsabilă, și una nevinovată, dar care, din momentul concepției (de la fecundarea ovulului), deține toate informațiile dezvoltării sale până la momentul morții biologice.

S-a constatat că celula-ou rezultată în urma fecundării ovulului deține întregul material genetic, care se va manifesta pe tot parcursul vieții intra și extrauterine. Nu există un moment în care ființei umane să-i lipsească ceva din ceea ce o caracterizează. Aspectul fizic oricum se schimbă de la o etapă la alta: într-un fel arată omul la vârsta copilăriei, în alt fel la vârsta adolescenței, în altul la vârsta senectuții. Aceste diferențieri fizice care caracterizează fiecare etapă nu-l fac pe copil sau pe tânăr mai puțin om decât pe cel vârstnic.

Așa cum viața extrauterină are etapele ei specifice, și viața intrauterină are anumite etape, normale, dacă ținem cont de faptul că ființa umană, de la concepere la moarte, parcurge un șir de transformări menite a-i asigura dezvoltarea fizică și morală până la desăvârșire. De aceea, celula-ou, zigotul, blastula sau fetus-ul nu sunt decât unele dintre aceste etape ale dezvoltării psiho-somatice ale ființei umane, care se continuă în perioada extrauterină a vieții și după moartea biologică.

Am putea spune că viața unei ființe umane are trei mari etape prin care trece. Prima etapă este etapa vieții intrauterine, caracterizată de o accentuată activitate fizică, deoarece acum se dezvoltă mai mult partea fizică a ființei, dimensiunea psihică (mă refer la procesele psihice: gândire, memorie, imaginație, etc.) și cea spirituală (care-l face pe om să comunice în mod conștient cu Dumnezeu) urmând îndeaproape dezvoltarea somatică. A doua etapă este etapa vieții extrauterine, în care omul se manifestă ca o ființă psiho-somatică, în care este preocupat în mod conștient de dezvoltarea sa spirituală paralel cu continuarea maturizării fizice. Viața devine o armonie psiho-somatică. Aceasta pregătește cea de a treia etapă a vieții, viața veșnică, în care predomină viața spirituală. Trupurile (după a doua venire) vor fi și ele spiritualizate, urmând ele de această dată, în dezvoltarea lor, ascensiunea spirituală.

După cum vedem, întreaga existență umană nu este altceva decât un neîntrerupt șir de etape ale dezvoltării, ale desăvârșirii, căci și în viața veșnică desăvârșirea continuă, ea nu se oprește la momentul morții fizice, sau la Parusie. Desăvârșirea cere mereu o stare superioară.

De aceea, numeroși Sfinți Părinți s-au opus în mod vehement suprimării vieții unei ființe umane, indiferent de etapa în care se află.

Astfel, can. 21 al sin. I de la Ancira (314) le condamnă pe femeile care „șiucid copilul în pânțele sau se îndeletnicesc cu pregătirea mijloacelor avortive”, iar Părinții sinodului Trulan le supun pedepsei ucigașului⁴⁷. În același fel privește problema și Sfântul Vasile cel Mare care și-a exprimat punctul de vedere în canoanele 2 și 8. Sinodul de la Elvira (303) pedepsește avortul cu excomunicarea pe viață (can 63), iar dacă persoana vinovată este catehumenă, can 68 prevede că „nu va mai putea fi botezată până la sfârșitul vieții”⁴⁸. Constituțiile apostolice prevăd în cartea a VII-a: „să nu ucizi copil în pânțele, nici pe cel ce s-a născut să nu-l ucizi; căci fătul căruia

⁴⁵ *Ibidem*, p. 203.

⁴⁶ *Ibidem*, p. 199.

⁴⁷ „Pe cele care dau doctorii lepadătoare de făt și pe cele care primesc otrăvuri pierzătoare de prunci le supunem pedepsei ucigașului” (can. 91, sin. Trulan).

Dumnezeu i-a dat suflet, de se va omorî, va fi răzbunat (cf. Ieș. XXI,23), pentru că a fost ucis în chip nedrept⁴⁹. Sinodul de la Lerida (524) stabilește o perioadă de penitență de 7 ani pentru cele care „caută să omoare, fie după naștere, fie în pânțele mamei, rodul unui adulter”⁵⁰. De fapt, întreaga legislație canonică ulterioară secolului al IV-lea dezvoltă canoanele 21 Ancira, 2 Sfântul Vasile cel Mare și 91 Trulan, care, în unanimitate, condamnă avortul ca pe o crimă oribilă, iar pe cei care se dedau sau ajută la realizarea unor astfel de acte, drept ucigași.

Avortul este în primul rând o încălcare a poruncii a VI-a a Decalogului: **Să nu ucizi!**

În al doilea rând, omul nu poate fi ucis pentru că: a) el este creat de Dumnezeu, b) după chipul său. Prinucidere, se aduce o jignire lui Dumnezeu, ei sunt împotriva vieții creată de Dumnezeu, sunt împotriva societății omenești și împotriva mântuirii. Păcatul uciderii este strigător la cer (Fc. IV,10). El întinează pământul și aduce osândă lui Dumnezeu (Ps. CV,33). Sfinții Părinți spun că uciderea este lucru drăcesc, deoarece nu se ucide un om, ci atâția oameni câți ar fi trebuit să se nască. Între aceștia adesea sunt uciși savanți, preoți, oameni ce și-ar fi avut rostul în societate. Sfinții Părinți văd în avort un păcat împotriva Sfântului Duh, din mai multe motive:

- se distruge ființa în care Dumnezeu a pus Chipul Său;**
- se intră cu nelegiuire în dreptul lui Dumnezeu, care este stăpân asupra vieții și a morții;**
- se răpește un drept firesc al fiecăruia ce se naște – dreptul de a se naște și bunul cel mai de preț dăruit de Dumnezeu omului – viața;**
- se încalcă porunca dragostei;**
- se știrbesc drepturile societății față de care fiecare om are anumite datorii de îndeplinit;**
- seucid serii de urmași care aveau dreptul la viață și puteau fi de mare folos societății.**

Deci, păcatul uciderii de prunci este un păcat împotriva firii omului, împotriva societății și împotriva lui Dumnezeu⁵¹. Prin avort se intenționează suprimarea vieții unei ființe umane, care rămâne ființă umană, indiferent de dimensiunile pe care le are și de mediul în care trăiește. Or, unde apare o întrerupere a acestei dezvoltări, avem de a face cu oucidere, lucru menționat în Declarația din 9 aprilie 1972 a mitropolitului Irineu, primat al Bisericii Ortodoxe din America, în National Council of Churches, New-York, 1973⁵².

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 5-6 iulie 2005, s-a pronunțat categoric împotriva avortului, indiferent de cauzele care determină comiterea unui astfel de act.

În același sens s-a exprimat și Biserica Ortodoxă din Republica Moldova, care și-a expus punctul de vedere vis-à-vis de Legea despre sănătatea reproductivă și planificarea familiei. Cu această ocazie s-a făcut apel la oamenii de bună credință, dar și la cei care permit, practică și încurajează avortul și celelalte metode artificiale de reproducere, arătând gravitatea faptei, dar și pericolele pe care le generează încălcarea unei legi naturale sădite de Dumnezeu în om⁵³.

Avortul este o crimă împotriva persoanei umane. Omul nu-și mai îndeplinește misiunea sa în viața pământească, nu-și lucrează mântuirea, nu-și îndeplinește chemarea la hristificare, pierzându-se astfel valoarea inestimabilă a persoanei umane. Cei care sunt nepăsători față de darul sfânt al vieții, cei care fac avorturile, cei care le susțin vor primi pedeapsă de ucigași făcându-se vinovați față de umanitate prin aceea că nu promovează înmulțirea neamului omenesc, față de Dumnezeu pentru că necinstesc zidirea mâinilor Lui, nu-i acordă posibilitatea

⁴⁸ Jean-Claude Larchet, *Etica Procreației în învățătura Sfinților Părinți*, trad. de Marinela Bojin, Edit. Sophia, București, 2003 p. 114.

⁴⁹ *Ibidem*. p. 115.

⁵⁰ *Ibidem*. p. 117.

⁵¹ Ilie Moldovan, *Op. cit.*, p. 46.

⁵² *Ibidem*. p. 47.

⁵³ În 1999, în Republica Moldova s-au făcut 27.900 de avorturi. Declarația menționată a fost făcută la Conferința de Presă din 25 octombrie 2000 și publicată în *Curierul Ortodox* din 30 noiembrie 2000, nr. 11, p. 1-2.

să se asemene cu El, necinstesc pe Hristos care a luat trup omenesc (Fl. 2,6-11) din Fecioara Maria și ne-a dat invitația să fim ca El (Mt. 5,48).

Suicidul este stavilă în calea dobândirii Sfintelor Taine. Copilul ce urma să se nască este frustrat de nașterea din nou; prin naștere, mama zidește o nouă biserică a lui Dumnezeu, ea este autorul unui nou locaș de închinare (I Cor. 6,19); cea care ucide pruncul distruge acest templu săvârșind unul dintre cele mai mari sacrilegii. Cel ce ucide lucrează împotriva actului de întrupare a Fiului, omorând un mădular virtual sau actual al persoanei Fiului lui Dumnezeu. Cel ce omoară pe cineva înainte de moartea lui naturală suprimă un mădular al lui Hristos, o parte a Lui⁵⁴. Avortul este un genocid, cei care îl făptuiesc nu înțeleg că prin aceasta fac să dispară un neam, un popor, un grup național.

Biserica noastră a precizat că „avortul și tratamentele cu scop avortiv sunt păcate grele, careucid ființe umane, împiedică procesul firesc al procreării ființelor omenești, afectează și pun în pericol demnitatea și viața femeii tinere, și în cele din urmă, ne exclud din Împărăția lui Dumnezeu, spre care năzuiesc creștinii”⁵⁵.

Ducă cum se consemna în documentul final al Comisiei Naționale de Bioetică, practicile avortive și contraceptive sunt o realitate a lumii contemporane secularizate. În numele „fericirii” imediate și al comodității se ucid generații de oameni, mor femei tinere etc. Biserica nu poate fi indiferentă la aceste realități îngrijorătoare cu consecințe tragice, întreținute de instituții care se vor „caritative”, „umaniste” și chiar „medicale”⁵⁶.

Astfel, fiind în lume, Biserica nu este ruptă de realitate, dar nu poate privi cu superficialitate la motivele privind tendințele de justificare a avortului. De aceea, Comisia recomandă luarea unei decizii după analizarea atentă a fiecărui caz în parte, după cum urmează:

a) Dacă viața mamei este pusă realmente în pericol prin sarcină sau naștere, ar trebui să se acorde prioritate vieții femeii, nu pentru că viața ei are o valoare mai mare în sine, ci datorită relațiilor și responsabilităților față de alte persoane, care depind de ea.

b) În cazul în care investigația genetică descoperă un copil nenăscut anormal, se recomandă nașterea copilului, respectându-i dreptul la viață, dar decizia o va avea familia, după ce acesteia i s-au adus la cunoștință de către medic și de către duhovnic toate implicațiile morale și de întreținere. Toate acestea trebuie rezolvate din perspectiva semnificației mântuitoare a prezenței unei ființe cu deficiențe în viața fiecărei persoane și în viața comunității.

c) Riscul avortului datorat violului sau incestului trebuie evitat mai întâi la nivelul educării cu privire la necomiterea acestor păcate. În cazul în care starea de graviditate s-a produs, copilul va trebui să fie născut și, după caz, înfiat.

d) Avortul nu poate fi niciodată justificat, moral, de starea economică a familiei, de neînțelegerile dintre parteneri, de afectarea carierei viitoarei mame sau a aspectului fizic⁵⁷.

Luând în considerare toate cele spuse, Biserica trebuie să-și diversifice activitățile de prevenire a acestor fapte, prin acțiuni pastoral-educative, ea trebuie să lupte împotriva criminalilor, arătând gravitatea faptelor lor, arătând că avortul, în orice stadiu, este o crimă; iar cei care îl provoacă sunt luptători împotriva vieții, a neamului, a religiei, împotriva lui Dumnezeu. Sfinții Părinți văd în orice ucidere a unui creștin un atentat la întregul creștinism, este o perturbare a întregii ordini fiind piedică în calea realizării persoanelor pe plan spiritual. Prin canoanele pe care le-am amintit vedem vehemența cu care Părinții au luptat împotriva celor care fac avortul sau celor care participă la avort. Deci, să nu încercăm să intervenim în planul lui Dumnezeu cu lumea, ci să ne comportăm cu responsabilitate față de darul sfânt al vieții ca unii ce l-am primit și trebuie să-l valorificăm nu ca despoți, ci ca slujitori credincioși.

Arhim. Veniamin GOREANU

Luminatorul nr. 2 (113), 2011

⁵⁴ Ilie Moldovan, *Op. cit.*, p. 55.

⁵⁵ Vezi materialul elaborat pe această temă de către Comisia Națională de Bioetică, Sectorul Biserica și Societatea al Patriarhiei Romane, text aprobat de Sfântul Sinod în sesiunea 15-17 iunie 2004, <http://www.patriarhia.ro/bioetica/bioetica.php>

⁵⁶ *Ibidem.*

⁵⁷ *Ibidem.*